

गतिः प्राप्तिः अन्योन्यं कृत्रिमलिङ्गधारिण्योभूत्वाभेयुनार्थप्रवर्तते एतच्चलोकप्रस्मिहं भर्तृषु दूरस्थेषु इति शेषः ॥२२॥ च लस्वभावाः सालाचकाणां हृदयान्येतादृशेति श्रुतेर्यथा नृकविशेषाः प्रत्यहं नवनवनं मांसमिच्छन्ति ह्यस्तनेन रमेतत्तुर्वस्त्रियः पुरुषमित्यर्थः ॥२४॥ काष्ठानां काष्ठैः ॥२५॥ काष्ठानां काष्ठैः ॥२६॥ ॥२७॥ ॥२८॥ अंतकादिवस्त्र्योनाचाकादित्यर्थः ॥२९॥ यत इति वन्द्योऽप्यवत्साभा

यदिपुंसो गतिर्ब्रह्मकथं चिन्तोपपद्यते ॥ अण्यन्योन्यं प्रवर्तते न हि तिष्ठति भर्तृषु ॥२२॥ अत्राभात्पुरुषाणां हि भयासंज्ञिनस्य च ॥ वधबंधभयाच्चापि स्वयं गुप्ता भवन्ति ताः ॥२३॥ च लस्वभावाः सेव्या दूरीत्याभावतस्तथा ॥ प्राज्ञस्य पुरुषस्यैह यथा वाचस्तथा स्त्रियः ॥२४॥ नाग्निस्तृणतिकाष्ठानां नापगानां महोदधिः ॥ नांतकः सर्वभूतानां न पुंसो वामलोचनाः ॥२५॥ इदमन्यच्च देवैर्वरहस्यसर्वयोषितं ॥ हस्ते वपुरुषं हृद्योनिः प्रकृष्यते स्त्रियाः ॥२६॥ कामानामपि हातारं कर्तारं रमनमाप्रियं ॥ रक्षितारं नमृष्यं तिस्वभर्तारं मले स्त्रियः ॥२७॥ न कामभोगान्विपुलान्नालंकारान्न संश्रयान् ॥ तथैव बहु मन्येयथारत्यामनुग्रहं ॥२८॥ अंतकः पवनो मृत्युः पातालं बडवासुखं ॥ क्षरधारविषं सर्पो वह्निरित्येकतः स्त्रियः ॥२९॥ यतश्च भर्तानिमहोतिपंचयतश्च लोका विहिता विधाना ॥ यतः पुमांसः प्रमदाश्च निर्मितास्तदेव दोषाः प्रमदास्तनारद ॥३०॥ इति श्री महाभारते अनुशासनपर्वणि आनुशासनिके प० दानधर्मपंचच्छदानारदसंवादे अष्टत्रिंशोऽध्यायः ॥३६॥ ॥३७॥ युधिष्ठिर उवाच इमे वै मानवा लोके स्त्रीषु सज्जंत्यर्भाक्षाः ॥ मोहे न परमाविष्टा देवसृष्टेन पार्थिव ॥३८॥ स्त्रियश्च पुरुषश्चैव प्रत्यक्षं लोकसाक्षिकं ॥ अत्र मे संवायसी ब्रौह्मिदि संपरिवर्तते ॥३९॥ कथमासौ नराः संगे कुर्वन्ते कुरुनंदन ॥ स्त्रियो वाकेषु रज्यंते च ततः पुनः ॥४०॥ इति ताः पुरुषव्याघ्रकथं चाक्यास्तु रक्षितुं ॥ प्रमदाः पुरुषेण हतं नमव्याख्यातुमर्हसि ॥४१॥ एता हि रममाणस्तु वंचयन्ती ह मानवान् ॥ न चासां मुच्यते कश्चिन्पुरुषो हस्तमागतः ॥४२॥ गावो न वत्तृणानीव गृहं त्येता नवनवं ॥ शंबरस्य च यामाया मायायानमुच्चरति ॥४३॥ बलेः कुंभीनं सैवैव सर्वास्ता योषितो विदुः ॥ हंसं तं प्रहंसं त्येता रुदंते प्ररुदंति च ॥४४॥ अप्रियं प्रियवाक्यं गृहं ते कालयोगतः ॥ रुशाना वेदयच्छास्त्रं यच्च वेदबृहस्पतिः ॥४५॥

विकल्पेन स्त्रीणां दोषा इत्यर्थः यथोक्तं नीतो अनृतं साहसं माया मूर्खत्वमिति श्रुता भर्तृषु च निर्देयत्वं च स्त्रीणां दोषाः स्वभावजा इति कामश्चाष्टगुणः स्मृत इति च ॥३०॥ ॥ इति अनुशासनपर्वणि नैलकंठीये भारतभाष्ये अष्टत्रिंशोऽध्यायः ॥३६॥ ॥३७॥ इम इति एवं स्वभावदुष्टा अपि स्त्रियः परेभ्यो दुः संरक्ष्या इत्याख्यायिका तास्य ॥३१॥ ॥३२॥ ॥३३॥ ॥३४॥ ॥३५॥ ॥३६॥ ॥३७॥ ॥३८॥ ॥३९॥ ॥४०॥ ॥४१॥ ॥४२॥ ॥४३॥ ॥४४॥ ॥४५॥